TANDORI DEZSŐ

Védszentnapra

Megértem a festő de Staëlt,
1955-ben,
épp március 16-án,
mikor felőlem

– s nem hogy „felőlem”! – tudható
lett, úgynevezett
költő akarnék lenni, a
Petőfi-versenyek

ily kategóriáját akkor
Orbán Ottó éve után
megnyertem, valami Lermontov-
ról írott verssel, tanár-

nőnk Nemes Nagy Ágnes volt, Balázs
is törte fejét, ki
lehet ez a (ha nem lopás
az egész!) poéta:

a 41 éves Nicolas de
Stael kezdő-költő-napom
valamely óráján ugrik ki
egy antibes-i műteremablakon,

inkább teraszkorláton át,
a sziklákra – az útra? –,
a tájba, melynek foglalatát
foglalta koloritba;

szentpétervári árvaság,
némethoni örökség,

korán elveszített család,
az afrikai vadkékség

s homokfuvat terében el-
pusztult szerelmese; lett
feleség aztán, negyedikre
Gustave nevű gyereke

előző áprilisban, egy
felnőtt lánya az első
szerelemtől, egy levelet
írt neki, mielőtt stb.

(Máig ismeretlen a halál-
ugrás közelebbi oka.
Párizsban, mondom, a csalá-
dot otthagyta, hogy az

idő novemberre fordult.
Nem tudni, mi volt.
Ki volt földúl-
tabb. Álmatlanságok

sorozata. Százkilencven
centis, négy éjszakát
bíró ember. Nőkkel
nem tudom, volt-e bonyodalom, a halál

okai közt ilyesmi. Sem
másokkal, sem a magányos
festés nélkül nem ment. Innen-
-oda utazgatások.)

Zárjelben az egész.
Amerikai sikerek
hihetetlen áradata. Huszonnégy
óra kevés lett volna, eleget

tehetni. Utolsó le-
velek, kriptikusak.
„A nagy ülőgarnitúrát el
kell hozni Portugáliából." Vagy

egy leendő kiállításról
valami, ha ő nem rendezné meg.
S kolorit, kolorit, lazac-bársony,
barna-jég, dinnye-ég,

opál-feketeség, egy szicíliai
út, sárgavörös tengerig;
„már alig tudok aludni", levelei.
„Ne gyötörjetek,

kérlek, drága L." Ez egy ba-
rátja volt. Ottlik Halász
Petárja, ahogy an-
tibes-i kocsmáros lett. Vagy

hogy Ottlik lakása a Petőfi
gimi mellett volt, kiderült.
Vagy ahogy a szent védence
– emez én – ott ült

egy március 16-án a Canal
St. Martin mellett, s két és fél
évre abbahagyta a piá-
lást. Életét mentette

meg. Nem tudjuk a halál okát.
Egy cikket kell írnom róla
– a festőről –, ennyi gyakorlást
megengedtem. S ami még volna.

(Függelék)

Hogy alig alhatom,
félek, nem alhatom
el, nem tudok elaludni,
szedem a fél Eunoctint.
Abba nem hagyhatom,
nem azt, amit nem tudni,
amit nem tudni, tudni már,
lesz valahogy, csak nem
bírok egy egész napot
magam, és ha bármi része van
mással, mennyi az a részlet:

jobban bírom, mint valaha,
és egyáltalán nem bírom az egészet.

Nem tudom, nem tudom, nem tudom.
De ez lejár. Hatása
előbbieknek. Mikor kellene már,
mindig egy „hátha”.
Nincs mit idézni. Fel csupán,
egy védszentnap után, fel-
idézni, elodázni, amihez
egyetlen *lehet csak bármi talált hely.*

1997. XII. 8–22.